

arkivrapport

Fornlämning L1982:1475 (Nyköping 605), fastigheten Oppeby Gård 1:1, Nyköpings socken & kommun, Södermanlands län. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning.

Lars Norberg

Sammanfattning

Sörmlands Arkeologi AB har 2019-11-05 utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i anslutning till L1982:1475 (Nyköping 605), fastigheten Oppeby Gård 1:1, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Undersökningen genomfördes eftersom Vattenfall Eldistribution avser att förlägga ny kabel längs med Katrineholmsvägen (Rv 52), väster om Oppeby. Sträckningen löper i närområdet till den rubricerade fornlämningsmiljön.

Fornlämning L1982:1475 (Nyköping 605) utgörs av en boplatz belägen strax söder om Nyköpingsån. Strax norr om den aktuella fornlämningen finns ytterligare ett boplatzområde där det tidigare framkommit boplatzlämningar. Närmare Nyköpingsån finns en rik och varierad fornlämningsmiljö med gravfält och runstenar, ett stensatt vadställe och en hålväg. Österut och nedströms Nyköpingsån återfinns frilagda hällar med ristningar, bland annat i form av unika ramfigurer och skålgropar.

Två schakt om sammanlagt drygt 907 m² övervakades i anslutning till den rubricerade fornlämningsmiljön. Inget av arkeologiskt intresse framkom.

Inledning

I enlighet med länsstyrelsens beslut (1st dnr 431-6442-2018) har Sörmlands Arkeologi AB utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i anslutning till L1982:1475 (Nyköping 605), fastigheten Oppeby Gård 1:1, Nyköpings kommun, Södermanlands län (bilaga 1-3).

Fältarbetet genomfördes 2019-11-05. Undersökningen utfördes eftersom Vattenfall Eldistribution avser att förlägga ny kabel längs med Katrineholmsvägen (Rv 52), väster om Oppeby nordväst om Nyköping. Sträckningen löper i åkermark i närområdet till den rubricerade fornlämningsmiljön (bilaga 3).

Fornlämning L1982:1475 (Nyköping 605) utgörs av en boplatz belägen strax söder om Nyköpingsån. Norr därom finns ytterligare ett boplatzområde (1982:1492/Nyköping 607) där det vid en utredning tidigare framkommit boplatzrester och fynd i form av förhistorisk keramik samt avslag av kvarts och grönsten (Gustafsson 2006). I närheten finns också en fyndplats i form av en bit flinta (L1982:1462/ Nyköping 606) samt ytterligare lösfynd i form av skafthålsyxor (1984:6712/ Nyköping 270:1). De sistnämnda påträffades på 1970-talet (KMR).

Närmare Nyköpingsån finns en varierad fornlämningsmiljö med gravfält (L1984:7706), runstenar (L1984:6959 & L1984:7705), ett stensatt vadställe (L1984:3278) och en hålväg (L1984:7026).



Österut och nedströms Nyköpingsån återfinns fornlämningarna L1984:7667, L1984:7042 & L1984:6960. Den sistnämnda består av frilagda hällar med ristningar, bland annat i form av unika ramfigurer. Utöver det finns även skålgropar, medan vanliga figurer i hållristningssammanhang som skepp, djur och vapen helt saknas (KMR).

Delar av det aktuella området har även under senare tid varit föremål för ytterligare utredningar inför en planerad cykel- och gångväg (Westrin 2016 & 2017).

Projektledare samt fält- och rapportansvarig var Lars Norberg, arkeolog vid Sörmlands Arkeologi AB.

Syfte & målsättning

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att löpande undersöka och dokumentera de delar av fornlämningarna som berördes, samt ta tillvara fynd.

Genomförande & resultat

Arbetet inleddes med schaktning längst i öster, där ledningen ska anslutas till en transformatorstation belägen invid ett bostadsområde (S1). Härifrån grävdes schaktet, som var cirka 1,6 meter brett och 0,40-0,60 meter djupt, västerut i åkermarken. Schaktet var drygt 300 meter långt. Topografin var flack och höjden låg genomgående på cirka 24 meter över havet. Under ett cirka 0,30-0,40 meter tjockt brungrått matjordslager vidtog gulvit sand varvad med grå lera (undergrund). Längs delar av sträckan noterades en äldre omarkerad elledning samt ett flertal dräneringsschakt med nedgrävda tegelrör. Centralt och i vinkel mot nordost löper ett krondike, vilket delade sträckningen i två delar. Här avbröts schaktningen eftersom den planerade kabeln kommer att tryckas under diket.

Schaktningen återupptogs väster om krondiket (S2). Även här var schaktet cirka 1,6 meter brett och 0,40-0,60 meter djupt samt drygt 250 meter långt. Undergrunden utgjordes genomgående av grå lera. Topografin var inledningsvis flack men steg något i anslutning till ett mindre höjddparti. Höjden varierade mellan 24 och 27 meter över havet. *Inget av arkeologiskt intresse, i form av anläggningar och/eller fynd, framkom i samband med schaktningen.*

De öppnade schakten dokumenterades med RTK-GPS och beskrevs i text. Vidare fotodokumenterades schaktet samt ett urval av kringliggande miljöer med digitalkamera (bilaga 4). Inga föremål eller prover för daterande analys samlades in. De övervakade schakten uppgick till en sammalagd yta om knappt 907 m².

Bilagor

- Bilaga 1. Utdrag ur Sverigekartan med undersökningens belägenhet markerad. Skala 1:1 000 000.
- Bilaga 2. Utdrag ur Terrängkartan med undersökningens belägenhet markerad. Skala 1:50 000.
- Bilaga 3. Utdrag ur Fastighetskartan med läget för den arkeologiska undersökningen. Skala 1:4000.
- Bilaga 4. Fotodokumentation.

Referenser

Gustafsson, Patrik. *Släbro*. Oppeby gård 1:1, Nikolai socken, Nyköpings kommun, Södermanlands län. *Sörmlands museum, Arkeologiska meddelanden 2006:08*. Nyköping.

Westrin, Kerstin. 2016. *Arkeologi inför ny cykelväg*. Nyköping 82:1, 240:1, 292:1, 543:1, 622 och 682. Oppeby gård 1:1 och 1:5, Tå 4:1 m fl, Nyköping socken, Nyköpings kommun, Södermanland, Södermanlands län. Arkeologisk utredning etapp 1. *SAU rapport 2016:24*. Uppsala.

Westrin, Kerstin. 2017. *Arkeologi inför ny cykel- och gångväg utmed väg 52*. Nyköping 82:1, 240:1 och 622, Oppeby-Gård 1:1, 1:5, Tå 4:1 m.fl., Nyköping, Nyköping kommun, Södermanland, Södermanlands Län. Arkeologisk utredning etapp 2. *SAU rapport 2017:12*. Uppsala.

Administrativa uppgifter

Projektnummer Sörmlands Arkeologi AB: 1838

Länsstyrelsens dnr: 431-6442-2018

Tid för undersökningen: 2019-11-05

Personal: Lars Norberg

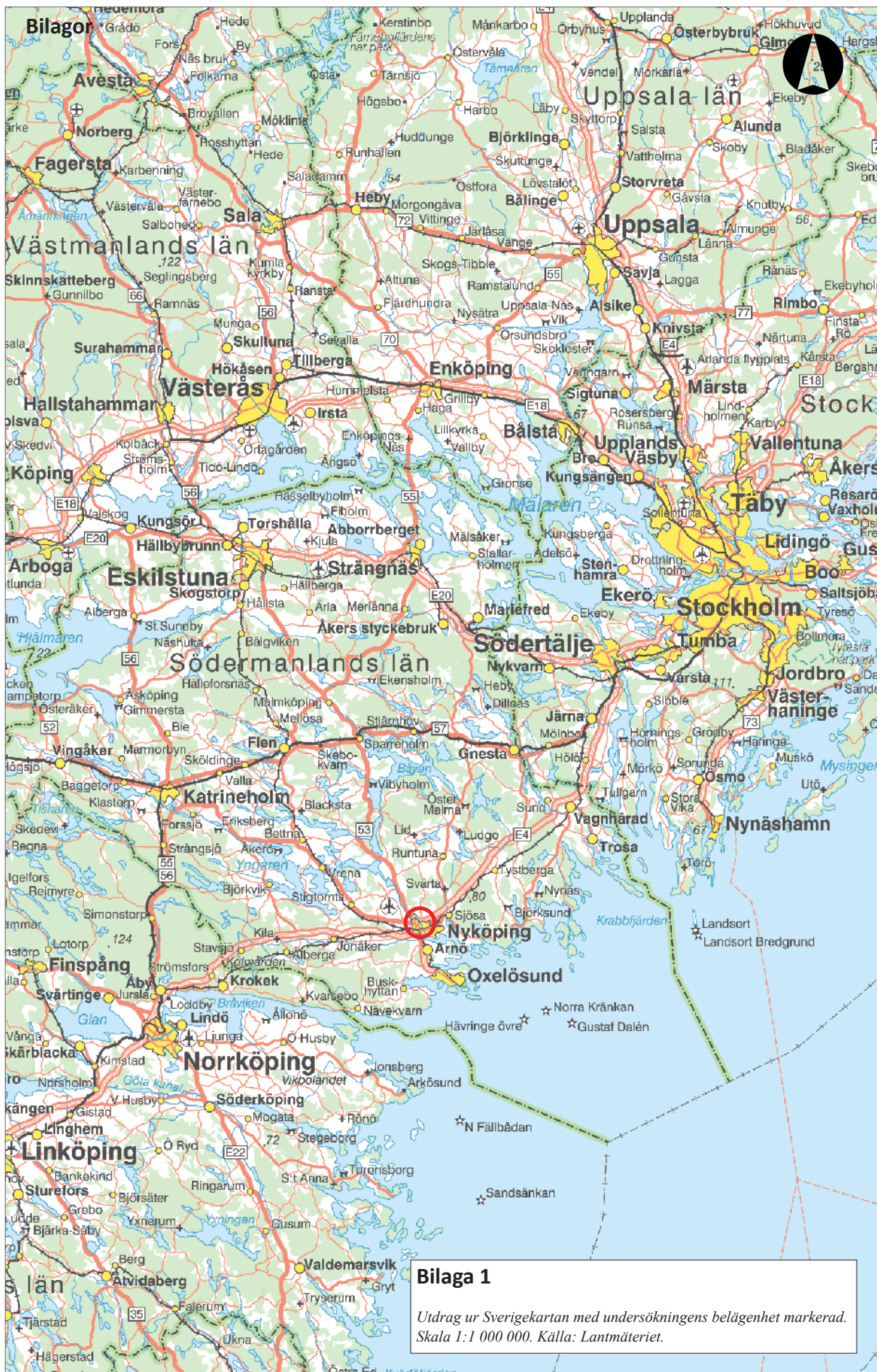
Belägenhet: N (X) 6515920,487 E (Y) 613537,166

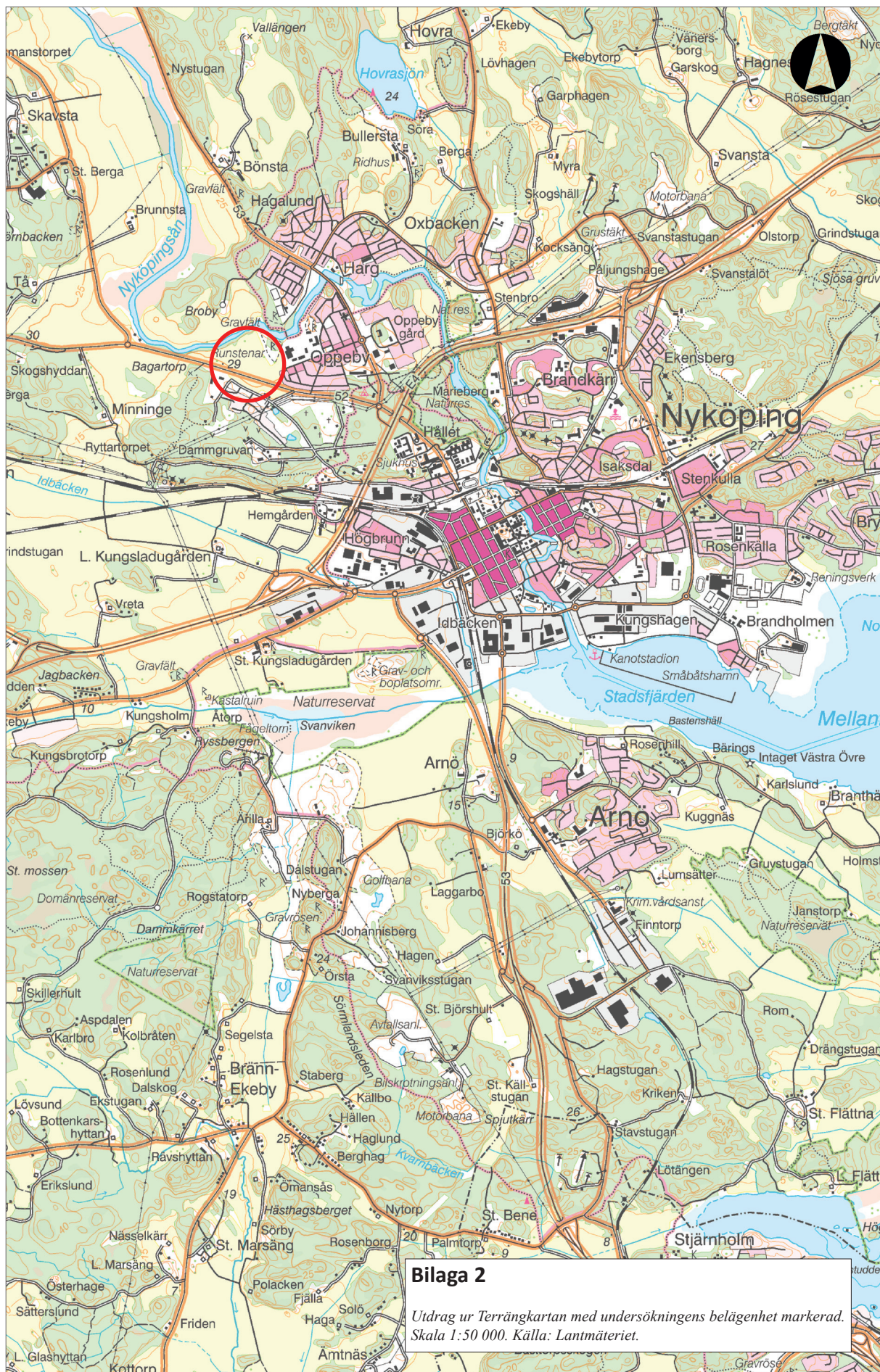
Koordinatsystem: SWEREF 99TM

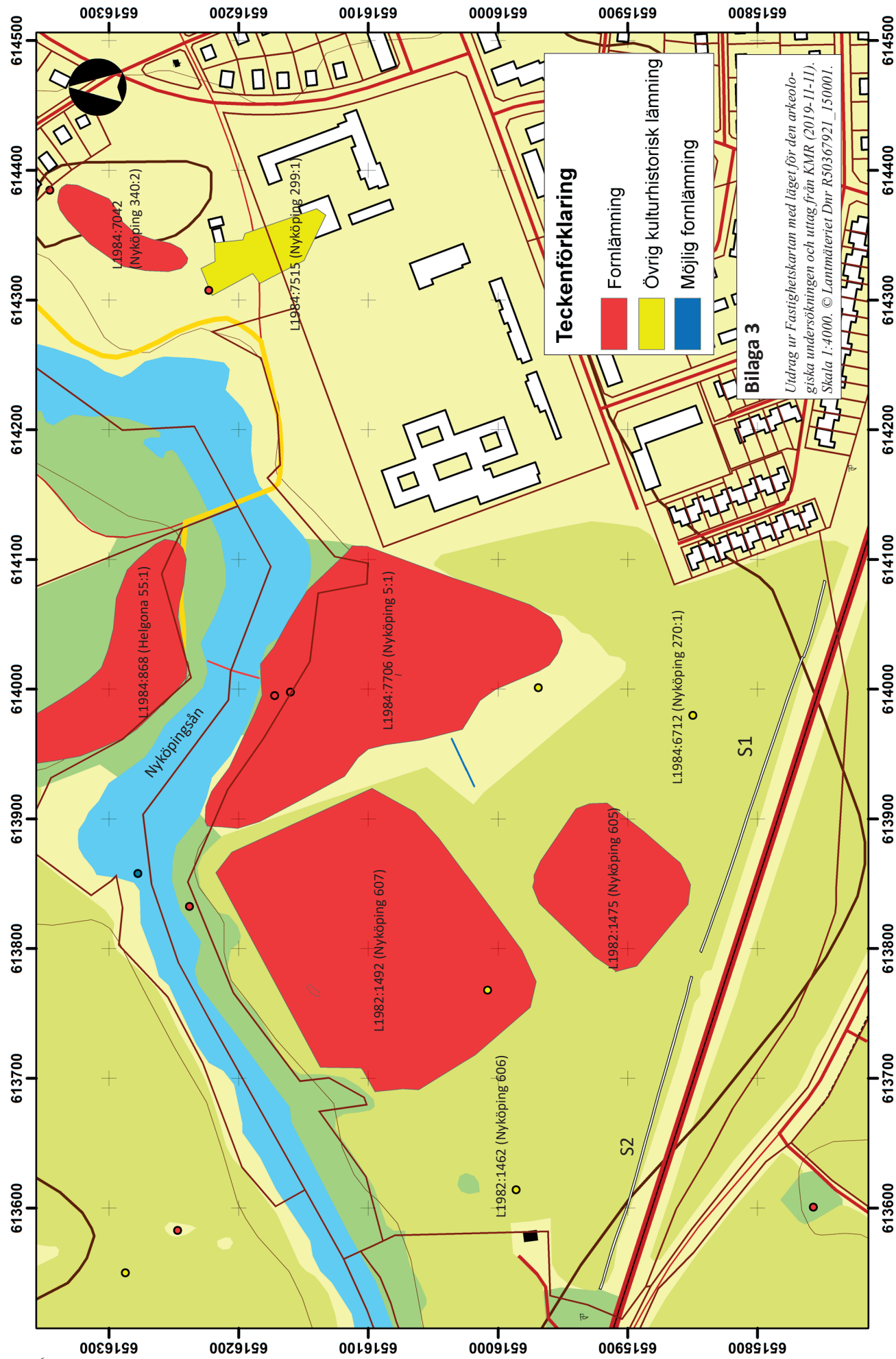
Höjdsystem: RH 2000

Undersökt yta: ca 907 m²

Inget analogt dokumentationsmaterial föreligger. Digital dokumentation förvaras hos Sörmlands Arkeologi AB i väntan på meddelande från ATA angående rutiner för leverans av digitalt material. Inga fynd tillvaratogs.







Bilaga 4. Fotodokumentation



Schakt 1 fotograferat mot väster. Foto: Lars Norberg 2019, Sörmlands Arkeologi AB.



Schakt 2 fotograferat mot väster. Foto: Lars Norberg 2019, Sörmlands Arkeologi AB.



Del av schakt 1 fotograferat mot öster. I förgrunden ett dräneringsdike. Foto: Lars Norberg 2019, Sörmlands Arkeologi AB.